

Regeringskansliet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Er beteckning: KN2026/00215

Länsstyrelsen Västra Götaland (nedan kallad Länsstyrelsen) har följande synpunkter på remissen:

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen bedömer att det reviderade avloppsdirektivet stärker skyddet för vattenmiljön genom skärpta reningskrav, ökad hänsyn till miljö kvalitetsnormer, införande av kvartär rening för mikroföroreningar, ökad kontroll och övervakning samt tydligare koppling till vattenförvaltningens mål och icke-försämringskravet. Särskilt positivt är att förslaget stärker kopplingen mellan avloppsrening, recipientpåverkan och miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen ser även positivt på införandet av kvartär rening för större avloppsreningsverk samt att kostnaderna för rening av mikroföroreningar till stor del föreslås finansieras genom producentansvar för läkemedel och kosmetika.

Samtidigt behöver ansvarsfördelningen mellan myndigheter tydliggöras, rättssäkra bedömningsgrunder utvecklas samt genomförandet anpassas till vattenförvaltningens förutsättningar och tidsramar. Det är även viktigt att nya uppgifter till vattenmyndigheterna följs av långsiktig finansiering, nationell vägledning och realistiska förväntningar på vad som kan genomföras inom innevarande förvaltningscykel.

1.3 Förslag till förordning (2027:000) om avloppsvatten från tätbebyggelse

1 kap. Ordförklaringar och tillämpningsområde

1 kap § 4 Denna förordning hindrar inte att fastställa de strängare krav som är nödvändiga för att följa miljö kvalitetsnormer som är meddelade med stöd av 5 kap. 1 § miljöbalken.

Synpunkt: Det kan finnas fler anledningar än just miljö kvalitetsnormerna till att fastställa strängare krav än direktivets. Exempelvis kan recipienten nyttjas som dricksvattentäkt eller omfattas av områdesskydd som motiverar strängare krav. Länsstyrelsen anser därför att möjligheten att ställa strängare krav enligt 1 kap. 4 § behöver omfatta fler skäl än endast miljö kvalitetsnormerna.

1 kap. § 8 ... bräddning från kombinerade avloppsledningar: utsläpp i recipienten av orenat avloppsvatten från kombinerade avloppsledningar, orsakade av nederbörd eller systemfel ...

Synpunkt: Det saknas en definition av annan bräddning än sådan som sker från kombinerade avloppsledningar.

1 kap § 9 En avloppstätorts belastning uttryckt i pe ska beräknas på grundval av den maximala genomsnittliga veckobelastning som genereras i den avloppstätorten under året. Hänsyn ska inte tas till exceptionella vädersituationer, exempelvis sådana som uppstår till följd av kraftig nederbörd.

Synpunkt: Sista meningen ovan, med hänvisningen till extrema vädersituationer, bör utgå. Avloppstätortens belastning är ett teoretiskt beräknat värde (precis som det nuvarande max gvb för tätbebyggelsen). Beräkningen utgår endast från antal boende, besökare och industribelastning. Hänvisningen till extrema vädersituationer innebär att det finns risk för förväxling med den max gvb som tillförs avloppsreningsverket (som regleras i 1 kap. 10 §).

1 kap § 11 Naturvårdsverket ska tillhandahålla ett nationellt register över avloppstätorterna med en belastning på 1 000 pe och mer. Vid prövning och annan myndighetsutövning ska en bedömning av

avloppstätortens geografiska utsträckning dock göras i det enskilda fallet.

Synpunkt: Det är oklart för Länsstyrelsen vem som ska göra denna bedömning i det enskilda fallet. Vi anser inte att avloppstätorten ska fastställas, godkännas eller liknande av prövningsmyndigheten i prövningen av enskilda avloppsreningsverk. Det skulle tynga prövningen och göra tillstånden mindre flexibla. Vi anser att kommunerna ska ansvara för bedömningen av avloppstätortens geografiska utsträckning i det enskilda fallet, eftersom kommunerna har rådighet över samhällsplaneringen och vilka enskilda fastigheter som ska anslutas till avloppsreningsverket.

2 kap. Ledningsnät och individuella system

Krav på ledningsnät

1 § Avloppsvatten från tätbebyggelse från en avloppstätort med en belastning på 1 000 pe eller mer ska avledas via ledningsnät. Alla källor som genererar hushållspillvatten ska avledas via ledningsnätet.

2§ sista stycket står det: Ledningsnätet ska utformas så att alla källor till hushållspillvatten i avloppstätorten kan anslutas till ledningsnätet.

3 § Kommunen ansvarar för att anlägga ett ledningsnät inom en avloppstätort med en belastning på 1 000 eller mer när ansvar för en allmän va-anläggning enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster föreligger.

Synpunkt: Enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster kan kommunen göra en flexiblere behovsbedömning och acceptera en enskild anläggning i stället för en allmän anläggning. I den nya föreskriften som föreslås här är det krav på att det ska ordnas ett ledningsnät enligt 3§ i ovannämnda förslag till föreskrifter. Detta strider emot varandra.

3 kap. Reningskrav och utformning av avloppsreningsverk

1 §: Avloppsreningsverk som träffas av reningskrav enligt detta kapitel ska utformas, uppföras, drivas och underhållas så att de fungerar tillfredsställande under alla normala lokala klimatförhållanden.

Vid utformning, uppförande och drift av avloppsreningsverk och ledningsnät ska årstidsberoende variationer i belastningen och sårbarheten för klimatförändringar bedömas och beaktas tillsammans med de klimatanpassningsåtgärder som följer av andra åtaganden på grund av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Avloppsreningsverk ska vara utformade så att representativa prover kan tas på inkommande avloppsvatten och på det renade vattnet före utsläpp i recipienten. Utsläppspunkterna ska väljas så att påverkan på recipienten begränsas i största möjliga utsträckning.

Synpunkt: Länsstyrelsen önskar ett förtydligande om vad som menas med tillfredsställande drift och stora nederbörds mängder. Vi förutsätter att sådan vägledning kommer tas fram i ett senare skede. Vägledning behövs även avseende i vilken omfattning som ledningsnätet ska ingå i tillståndet för ett avloppsreningsverk. Det behöver också definieras vem som är tillsynsmyndighet för ledningsnätet med åtgärdsplaner.

Bilaga 1 till Förslag till förordning (2027:000) om avloppsvatten från tätbebyggelse

Bilaga 1 – tabell med begränsningsvärden för sekundär rening.

Synpunkt: I dagsläget finns möjlighet att uppfylla utsläppskravet för BOD₇ genom att klara ett begränsningsvärde som årsmedelvärde, som alternativ till högsta koncentration eller minsta procentuell reduktion per mättillfälle. I förslaget till ny förordning har årsmedelvärdet tagits bort. De flesta tillstånd idag har utsläppsvillkor med årsmedelvärden för BOD₇. Det saknas en konsekvensbedömning av att årsmedelvärdet utgår.

5. Förslag till ändringar på förordningsnivå samt övriga förslag om rening av avloppsvatten

5.6 Avloppsplaner

Synpunkt: Det behöver klargöras vilken myndighet som kommer ha tillsyn på att avloppsplanerna upprättas och ha synpunkter på hur de ska se ut.

5.10 Energinneutralitet och energikartläggningar.

Synpunkt: Under detta kapitel ställs det ökade krav på energikartläggningar och tillsyn av detta vilket är positivt. Samtidigt införs det krav på kvartär rening för en del avloppsreningsverk för att avlägsna mikroföroreningar som läkemedelsrester och hormoner. Många av teknikerna för kvartär rening är väldigt energikrävande. Det innebär att det kan bli motstående intressen för kvartär rening och energineutralitet.

5.17 om undantag från icke-försämringskrav.

Det kan vara möjligt att under vissa förutsättningar frångå vattenförvaltningens icke-försämringskrav om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) avloppsreningsverkets inrättande eller utbyggnad har föregåtts av ett "förhandsgodkännande" (tillstånd eller tillsynsbeslut).
- b) Fördelarna med ett sådant avloppsreningsverk som avses i led a kan av skäl som rör teknisk genomförbarhet eller oproportionerliga kostnader inte uppnås på andra sätt, eller med en annan utsläppspunkt, som skulle bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås.
- c) Alla tekniskt genomförbara begränsningsåtgärder vidtas för att minimera de negativa effekterna av avloppsreningsverket på de vattenförekomster som påverkas. Åtgärderna ska anges både i anslutna verksamheters tillstånd eller tillsynsbeslut [särskilda godkännanden som avses i artikel 14 i detta direktiv] och i tillstånd eller tillsynsbeslut [på förhand fastställda regleringar eller särskilda godkännanden] för avloppsreningsverk; dessa åtgärder ska, när så krävs, innefatta reningskrav som är strängare än de som tillämpades innan belastningen av hushållspillvatten ökade, i syfte att uppfylla miljö kvalitetsnormer för yt-, grund- och havsvatten eller god badvattenkvalitet.
- d) Alla tekniskt genomförbara begränsningsåtgärder genomförs för att minimera de negativa effekterna av andra verksamheter som orsakar liknande påverkan i samma vattenförekomster.

Synpunkt: Länsstyrelsen önskar tydlighet kring de föreslagna möjligheterna till undantag från vattenförvaltningens icke-försämringskrav. Icke-försämringsprincipen utgör en central del av genomförandet av ramdirektivet för vatten och är nära kopplad till EU-domstolens praxis. Det behöver tydliggöras hur de föreslagna undantagen förhåller sig till artikel 4.7 i ramdirektivet för vatten och hur en rättssäker och nationellt harmoniserad tillämpning ska säkerställas.

Länsstyrelsen anser att punkt c borde ge utrymme för en ekonomisk avvägning, på samma sätt som punkt b, eftersom undantagsmöjligheten i annat fall inte fyller någon funktion.

Angående punkt d så behöver det klargöras vilken myndighet som ska ställa krav på enskilda verksamhetsutövare och hur det ska ske. Detta då punkt d innebär att krav ska riktas mot andra verksamhetsutövare än själva reningsverket.

5.19 Riskbedömningar och riskhantering

Synpunkt: Länsstyrelsen anser att det finns flera oklarheter kring hur de föreslagna riskbedömningarna ska genomföras inom ramen för vattenförvaltningen. Det är oklart vilka parametrar, kvalitetsaspekter och bedömningsgrunder som ska användas för dessa nya typer av riskbedömningar.

Vattenförvaltningens nuvarande norm- och klassificeringssystem är i huvudsak uppbyggt kring ekologisk och kemisk status enligt Havs- och vattenmyndighetens respektive SGU:s föreskrifter. Systemet är inte utformat för generella hälsoskyddsbedömningar eller breda riskbedömningar av mikroforenningar. Kommunerna ansvarar idag för provtagning, kontroll, information och hantering av badvatten enligt badvattenförordningen. Det framstår därför som mer ändamålsenligt att ansvar för riskbedömningar kopplade till badvatten läggs på kommunerna.

Beslut i detta yttrande har fattats av avdelningschef Monique Wanning med handläggare Åsa Furustam som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till: kn.nm@regeringskansliet.se